

УДК 338.48:379.85

Цвілий С.М.

канд. екон. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕГУЛЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ СВІТУ

Сучасна індустрія туризму стикається зі швидкими змінами, викликами, які потребують чітких прозорих механізмів реалізації потенціалу її розвитку

для залучення і утримання відвідувачів. Для успішного розвитку індустрії туризму слід вивчати досвід країн світу, щоб зрозуміти тенденції і напрями, які мають стати джерелом підказок й натхнення для покращення вітчизняної практики. Підвищення ефективності підходів до регулювання та стимулювання бізнесу в індустрії туризму, результативності реформ можливе за рахунок вивчення та інтеграції найбільш успішних зарубіжних практик. Адаптація досвіду дозволить країні, регіонам сформулювати методологію індустрії туризму на основі потенціалу розвитку та регулювання бізнесу кожної дестинації з огляду на її особливості. Вирішальну роль має відіграти ефективна трансформація індустрії туризму.

Потенціал розвитку індустрії туризму країни серед інших показників є ознакою рівня розвиненості регіональної соціально-економічної системи [3]. З позиції системного підходу загальний потенціал індустрії туризму країни є сукупністю взаємопов'язаних і взаємодіючих один з одним потенціалів регіонів, які використовуються в туристичній діяльності країни [1]. Так, не зважаючи на очевидність всебічного розвитку реалізації туристичного потенціалу конкретної території, має сенс приділяти основну увагу розвитку певного регіону.

Високий потенціал розвитку різних за змістом секторів індустрії туризму є характерною рисою і особливістю більшості регіонів України, проте рівень розвитку та ефективність реалізації потенціалу відрізняється суттєво. Дуже часто рівень розвитку туристичного потенціалу конкретного регіону ототожнює рівень загального соціально-економічного розвитку конкретної країни [2]. Традиційне регулювання розвитку потенціалу, яке спочатку покликане згладжувати існуючі істотні дисбаланси між потенційним та реальним рівнем розвитку потенціалу індустрії туризму в регіонах країни, на практиці часто здійснюється за аналогією з вирівнюванням рівнів соціально-економічного розвитку, тобто аналогічно до чинної практики вирівнювання рівнів бюджетної забезпеченості [4].

Узагальнено методичні підходи щодо функцій регулювання потенціалу розвитку індустрії туризму в країнах світу, які розділено на дві групи: на рівні галузі (загальна організація та правова регламентація розвитку туристичного потенціалу; планування розвитку туристичного потенціалу; забезпечення наукових досліджень щодо розвитку туристичного потенціалу; забезпечення охорони навколишнього середовища та історичних пам'яток; забезпечення сприятливого іміджу країни та окремих її територій) і на рівні туристичного бізнесу (регулювання окремих складових туристичного потенціалу; кадрове забезпечення розвитку індустрії туризму; підтримка зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; забезпечення безпеки туристів; контроль і нагляд за дотриманням умов розвитку туристичного потенціалу).

Реалізація принципу регулювання потенціалу розвитку індустрії туризму з боку держави передбачає: туризм визнається однією з пріоритетних галузей економіки, держава сприяє розвитку туристичного бізнесу, регулює бізнес на засадах публічності, створює сприятливі умови для функціонування суб'єктів бізнесу, визначає та підтримує пріоритетні напрямки. Пріоритетними цілями державного регулювання потенціалу розвитку індустрії туризму в різних країнах світу є: забезпечення прав громадян на відпочинок, свободу пересування, інших прав під час подорожей; створення умов діяльності, спрямованої на виховання, освіту та оздоровлення туристів; розвиток туристичної індустрії, створення нових робочих місць, збільшення доходів держави і громадян країни; розвиток міжнародних контактів; збереження цінних туристичних об'єктів та раціональне використання природного та культурного потенціалу країни [5].

В цілому, регулювання означає безпосереднє втручання держави у діяльність суб'єктів індустрії туризму, що реалізується через опосередковані (фінансово-кредитні, податкові, валютні, митні регулятори потенціалу розвитку туризму) економічні регулятори і прямі (адміністративні методи) впливи.

Для відтворення потенціалу розвитку індустрії туризму необхідно сьогодні вирішити актуальні проблеми, такі як: стан автошляхів на

туристичних маршрутах; відсутність упорядкованих автостоянок (особливо поблизу об'єктів показу); недостатня інформативність на дорогах, брак об'єктів індустрії відпочинку й розваг для гостей, нестача сучасних, комфортабельних готелів; недостатньо розвинена матеріальна база туристичної індустрії та нерозвинена туристична інфраструктура; незадовільний стан різних об'єктів туристичного показу; низька якість обслуговування у всіх секторах індустрії туризму; вузький спектр послуг індустрії розваг, внаслідок чого складається їх висока вартість; недолік висококваліфікованих та професійних кадрів; недостатнє просування туристичного продукту регіонів на внутрішньому і зарубіжному ринках; обмежений рівень розвитку сфери додаткових послуг (транспортних, гідів-екскурсоводів зі знанням іноземних мов, гідів-провідників); недостатньо розвинена система статистичного обліку, що не дозволяє оцінити динаміку галузі в цілому і прорахувати бюджетну ефективність державної підтримки розвитку туризму; низький рівень залученості до сфери туризму суб'єктів підприємництва, некомерційних організацій, об'єднань добровольчого руху.

Для розв'язання проблем потенціалу розвитку індустрії туризму необхідне зростання: потоку інвестицій у основний капітал засобів розміщення гостей; кількості працюючих у готелях та туристичних фірмах; кількості ліжко-місць у колективних засобах розміщення країни; обсягу платних послуг, наданих відвідувачам туристичними фірмами та колективними засобами розміщення.

Представлено комплекс методичних підходів до регулювання потенціалу розвитку туристичного бізнесу в країнах світу: забезпечення ефективного маркетингу країни, регіону, території, міста; створення конкурентоспроможного та високоякісного туристичного бізнесу; розробка та впровадження інструментів, прийомів, методів державної політики регулювання туристичного бізнесу, а також моніторинг їх реалізації; розробка планів партнерства держави з перспективними туристичними бізнес-структурами, політики та заходів її реалізації для досягнення стратегічних цілей

розвитку індустрії туризму; забезпечення високого рівня сталості та інклюзивності туристичного бізнесу; використання потенціалу цифровізації і впровадження інноваційних технологій).

Досвід країн світу демонструє, що методологія індустрії туризму відносно регулювання потенціалу розвитку має ґрунтуватися на ключових аспектах щодо формування стратегії повоєнного відновлення бізнесу країни. Впровадження досвіду країн світу потребує адаптації до місцевих умов, специфіки, потреб.

Список використаних джерел:

1. Цвілій С. М. Аналіз і оцінка інструментів стимулювання розвитку інвестиційного потенціалу туристичної індустрії. *Сталий розвиток економіки. Наукове видання*. Хмельницький : Університет економіки та підприємництва; Одеса ВД «Гельветика». № 1 (46). 2023. 156 с. С. 149–154. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-46-21>.

2. Цвілій С. М. Методологічний підхід до оцінювання інноваційних стимулів постконфліктному відновленні індустрії туризму. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. № 3(86). Одеса: ВД «Гельветика», 2023. 206 с. С. 189-197. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2023.3.26>.

3. Цвілій С. М. Механізм генерації інвестиційного потенціалу розвитку індустрії туризму на платформі ДПП: відновлення економіки України. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. №10. ID статті: 151. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13857822>.

4. Цвілій С. М. Прогнозування показників інноваційності індустрії туризму у періоді постконфліктного відновлення. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць ХНАДУ*. № 2 (31). 2023. Харків: ХНАДУ, 2023. С. 4–16. DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.31.4>.

5. Zaytseva V. M., Tsviliy S. M., Demko V. S., Klopov I. O., Kovalenko V. I.
Internalization of the investment environment in the international tourism industry.
Apuntes del CENES. Vol. 43. № 78. 2024. Pp. 91–123.